

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 312/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa o možných dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 860/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 860/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia senátom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Oznámenie možných dôvodov vylúčenia a skutkový stav

1. Sudca IV. senátu ústavného súdu Libor Duľa podaním z 25. mája 2023 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletého sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou – matkou [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 204/2021-1364 z 28. februára 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 194/2022 z 29. novembra 2022 po preštudovaní spisu zistil, že v tejto veci sú dané okolnosti, ktoré by mohli znamenať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľov, a to pre možný pomer k ich zástupcovi (§ 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

1.1. V konaní pred ústavným súdom sú sťažovatelia zastúpení advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, PhD., Park Angelinum 4, Košice, IČO 37 871 048, ktorý bol do roku 2021 na podklade zmluvy o výkone činnosti externého poradcu jeho externým poradcom, pričom po dočasnom prerušení spolupráce výlučne z organizačných dôvodov počítajú v dohľadnej dobe s jej obnovením.

1.2. Predmetná vec vedená pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 860/2023 bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Baricovej, ktorá je členkou a predsedníčkou prvého senátu ústavného súdu. Sudca Rastislav Kaššák, člen tohto senátu, bol uznesením č. k. II. ÚS 235/2023-6 z 10. mája 2023 vylúčený z konania a rozhodovania v predmetnej veci, pričom podľa čl. III ods. 1 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2023 ho vo vzťahu k tejto veci zastupuje člen senátu IV. ÚS Libor Duľa.

2. Pokynom predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana zo 7. júna 2023 bolo oznámenie pridelené do senátu II. ÚS na ďalší postup podľa čl. IV bod 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) v zmysle ustanovenia § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde [čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce].

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

3. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú právnu úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v ustanoveniach § 49 až § 52.

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. V zmysle § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde, ako aj z pohľadu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je nestrannosť sudcu obyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti, pričom ju možno posudzovať na základe dvoch rôznych prístupov. Na jednej strane sa rozlišuje subjektívny prístup, pri ktorom sa skúma stav mysle sudcu, teda to, čo si sudca v danej situácii myslel vo svojom vnútornom vedomí, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola vylúčená každá pochybnosť o jeho nestrannosti. Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle na osobnom správaní sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Padovani v. Taliansko z 26. 2. 1993]. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo) [m. m. III. ÚS 24/05].

8. Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul EŠLP dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok EŠLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok EŠLP z 10. 1. 2012). Ako je už aj naznačené v bode 8, nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. EŠLP zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujić v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok EŠLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok EŠLP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok EŠLP z 25. 6. 1992, bod 51).

9. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 860/2023 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľa dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

10. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Libor Duľa vo svojom oznámení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), bol však toho názoru, že to pre možný pomer k zástupcovi sťažovateľov sú dané objektívne okolnosti, ktoré by mohli znamenať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľov s poukazom na to, že chce spoluprácu s JUDr. Kseňákom obnoviť.

11. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zistil, že advokát JUDr. Štefan Kseňák, PhD., mal uzatvorenú zmluvu a vykazované výkony ako externý poradca sudcu ústavného súdu Libora Duľa v roku 2020 (zmluva č. 16/2020) a v roku 2021 od 1. januára 2021 do 30. júna 2021. V súčasnej dobe teda ako externý poradca na ústavnom súde nepôsobí už 21 mesiacov. V čase, keď JUDr. Kseňák ako externý poradca pôsobil, rozhodol ústavný súd o vylúčení sudcu ústavného súdu Libora Duľa uznesením sp. zn. I. ÚS 154/2020 z 2. apríla 2020 pre možné pochybnosti o jeho najmä objektívnej zaujatosti vo veci, a to z dôvodu pracovných, resp. kolegiálnych vzťahov k právnenému zástupcovi sťažovateľky ako svojmu externému poradcovi. Z rovnakého dôvodu bol vylúčený z konania a rozhodovania uznesením sp. zn. I. ÚS 230/2023 z 13. apríla 2023.

12. Pri rozhodovaní o vylúčení sudcu pri externých poradcov ústavného súdu má ústavný súd síce viac menej ustálenú judikatúru námietkových senátov (napr. I. ÚS 154/2020, IV. ÚS 630/2021, I. ÚS 124/2022), podľa ktorej predstavuje pracovný vzťah sudcu k právnenému zástupcovi sťažovateľa ako svojmu externému poradcovi dôvod na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti tohto sťažovateľa. Uvedené platí aj v prípade, že externý poradca zastupoval sťažovateľa iba v pôvodnom konaní, nie pred ústavným súdom (IV. ÚS 336/2021). Obdobne ústavný súd pristúpil aj vo vzťahu k pomeru sudcu k právnenému zástupcovi zúčastnenej osoby (porovnaj IV. ÚS 401/2020), dokonca aj v prípade, ak už aktuálne nepôsobí ako advokát ani ako externý poradca (IV. ÚS 379/2021) [i keď v týchto ostatných dvoch prípadoch bol dôvodom vylúčenia aj priateľský vzťah sudcu ústavného súdu a jeho bývalého externého poradcu, pozn.].

13. Námietskový senát túto judikatúru plne rešpektuje, a hoci ju na daný prípad nepovažuje za plne aplikovateľnú, a to i vo vzťahu k teórii zdania uplatňovanej, nemožno uznesenia sp. zn. I. ÚS 154/2020 z 2. apríla 2020 a sp. zn. k. I. ÚS 230/2023 z 13. apríla 2023 a ich dôvody opomenúť, keďže rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená.

14. V tomto prípade s ohľadom na judikatúru ústavného súdu, ale najmä judikatúru ESLP, napriek tomu, že sudca Libor Duľa svoj osobný vzťah k svojmu bývalému poradcovi (a zrejme aj budúcemu) výslovne nedeclaroval, dospel ústavný súd k záveru, že v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sú dôvody uvedené vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľu dostačujúce pre vznik pochybností o nezaujatosti sudcu v danej veci, čím sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu Libora Duľu z prejednávania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] a maloletého sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou – matkou [REDAKOVANÉ] a oboch zastúpených advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, PhD.

III.

K právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu